

Slovo k povzbuzení na středu 20. ledna 2021, na památku sv. Šebestiána, mučedníka
Biblická čtení: Žid 7,1-3.15-17; Ž 110; Mk 3,1-6

Milé sestry, milí bratři,

po řadě dnů, kdy jsme se snažili rozjímat především nad Božím slovem, nad biblickými čteními, zkusme dnes svou pozornost zaměřit na svatého, jehož památku dnešního dne slavíme, na svatého mučedníka Šebestiána. Je totiž nejen jedním z velmi tak často zobrazovaných svatých (známe přeci tak mnohá vyobrazení či ztvárnění svatého Šebestiána jako mladíka uvázaného ke kůlu a probodaného řadou šípů), ale i jedním z nejoblíbenějších starokřesťanských mučedníků vůbec, zejména na křesťanském Západě.

Kdybychom z různých pramenů – z martyrologií, z kázání starých církevních otců či ze zpráv o mučení (oněch slavných *passiones*), přičemž některé z těchto pramenů pocházejí již ze čtvrtého století, jiné jsou o poznání mladší – a ze všeobecně známých historických souvislostí si chtěli poskládat jako jakousi mozaiku (jakýsi „svatý obrázek“) o životě a mučednické smrti svatého Šebestiána, asi by se před námi rozvinulo následující:

Se Šebestiánem se dostáváme na konec století třetího. Skoro celá druhá polovina tohoto století je dobou relativního klidu pro křesťany, křesťanství je zejména za poměrně dlouhé vlády císaře Galliena víceméně tolerováno (uznáno ale pochopitelně není, neboť formálně stále platí Neronem vydaný zákon *christianum esse non licet*, „křesťanem není dovoleno být“). Tehdy, někdy kolem roku 263, se narodil i Šebestián, snad v Miláně a byl křesťansky vychován. Stává se vojákem a přesouvá se do císařského Říma, kde se následně dosáhne hodnosti tribuna císařské gardy.

Roku 284 – po řadě kratší dobu vládnoucích císařů – přichází na římský trůn Dioklecián (císařem je v letech 284 až 305). I on zpočátku dlouhá léta pokračuje v tolerantní politice vůči křesťanům nastolené a víceméně praktikované svými předchůdci. Až na sklonku své vlády počátkem století čtvrtého rozpoutá ovšem to nejkrvavější pronásledování křesťanů v římském impériu vůbec.

Šebestián je v té době již tribunem prétoriánské gardy, tedy důstojníkem elitní císařské jednotky. Díky tomuto svému vysokému vojenskému postavení může v této době pomáhat uvězněným křesťanům, především se stará o pohřbení těl mučedníků, ale mnohé ještě za jejich života povzbuzuje ve víře, ke statečnému vyznání, k nenechání se zlomit k obětování pohanským bůžkům (křesťané byli právě nuceni obětovat oficiálním římským božstvům, což samozřejmě pro svou víru v Krista odmítali učinit a stávali se mučedníky, aspoň ti stateční).

Protože tak Šebestián jednal celkem otevřeně, navíc i některé další vysoce postavené Římány přivedl ke křtu, bylo jen otázkou času, kdy i on – voják, pretorián – bude jako křesťan udán. Což se také záhy stalo. Byl předveden před císaře, který ho odsoudil k smrti. Následně byl proto připoután ke kůlu a proklán šípy (to je od minimálně od renesance nejčastější světcovo vyobrazení či ztvárnění). Když se zdálo, že je mrtev, vojáci opustili popravčí místo.

Přišla urozená Římanka Irena a chtěla Šebestiánovo tělo pohřbít. Nicméně zjistila, že on ještě žije. Nechala ho tedy přenést do svého domu, kde se o něj starala, až se docela zotavil. Šebestián se pak znovu statečně vrátil před císaře, káral ho za jeho pronásledování křesťanů, čímž si „vysloužil“ nový trest smrti, tentokrát „úspěšný“. Aby křesťané nemohli Šebestiánovo tělo pohřbít, poručil Dioklecián, aby bylo vhozeno do hlavní římské stoky, do *Cloaca maxima*.

Přesto – díky nočnímu zjevení ve snu – jeho tělo druhý den vyhledala jiná urozená Římanka jménem Lucina. Pak je – stále podle téhož nočního vidění – pohřbila v katakombách na Via Appia. Tam byly tou dobou dočasně (před pronásledovateli křesťanů) ukryty také ostatky v Římě nejcennější, ostatky svatých Petra a Pavla (proto toto místo nese také čestný titul *Memoria apostolorum*). Část Šebestiánových ostatků pak byla později přenesena na různá jiná

místa, část jich v bazilice nesoucí jeho jméno postavené (již v konstantinovské době) nad jeho hrobem je dodnes.

Určitě v mnohém nás může postava svatého Šebestiána oslovit, možná stačí si jen jeho život prostě připomenout. Bezpochyby ztělesňuje všechny hlavní charakteristiky společné všem (staro)křesťanským mučedníkům. Jsou ale asi dva momenty z jeho *passio*, které si asi zaslouží naší zvláštní pozornosti.

Prvním z nich je jeho pomoc křesťanům v době, kdy byl ještě tribunem prétoriánské gardy. Když vypuklo pronásledování, pohnut svou křesťanskou vírou využil svého postavení, aby konal dobro, snažil se mnoha způsoby pomoci těm, na které pronásledování dolehlo. A to navzdory obrovskému riziku, které tím musel podstupovat.

Druhým zvláště oslovujícím momentem je jeho návrat na císařský dvůr po uzdravení po prvním trestu smrti. S jistotou dalšího trestu smrti se vrací. Nebojí se, nedá se ani bolestí, ani rizikem dalšího mučení odradit od toho, aby zvěstoval Krista, aby dokončil to, co vnímal jako své životní poslání: Být předně „vojákem Kristovým“.

Oba tyto momenty k nám mohou dnes promluvit, a to velmi prakticky...

I my přeci leckdy z pozice svého postavení, ať je jakékoli a kdekoli (v práci, ve společnosti, ve farnosti, v rodině), máme možnost nějak pomoci druhým, máme možnost se jich nějak zastat, ujmout se jich, učinit to, na co sami nestačí. Samozřejmě ne ve smyslu nějakého zneužití svého postavení, to by křesťanské opravdu nebylo, ale ve smyslu snahy v rámci svých legitimních kompetencí pomoci, kde se dá a kde je toho potřeba, a tak také zvěstovat – ať už slovem či činem – samotného Krista. A to i za cenu rizika. Mnoha způsoby se tak může dít, vždy podle situace a reálných možností. Ovšem jedno je vždy společné: Být ochoten a připraven pro dobro druhých „jít s kůží na trh“, pro jejich dobro a spásu, je-li toho třeba, i riskovat. Riskovat své postavení, výhody, svou pověst, riskovat ztrátu „bodů“. Anebo někdy riskovat i zdravím či dokonce i životem, není-li jiná možnost.

Následný Šebestiánův návrat před císaře nás povzbuzuje, abychom v takovémto konání dobra nikdy a za žádných okolností neustali, abychom se nenechali od toho ničím a nikým odradit. A znovu pro jeho dosažení byli ochotni (třeba i) zase riskovat.

Kéž bychom se – v nynější době možná více než kdy jindy – nechali příkladem svatého Šebestiána opravdu oslovit. Kéž bychom se pokusili se využívat svého postavení, svého místa ve světě a společnosti ke konání dobra, k pomoci těm, na které pandemie či jiná tíže, jiné bolesti života vezdejšího dolehly, doléhají a ještě budou doléhat. Kéž bychom uměli pro druhé – své bližní, své bratry a sestry – i riskovat.

Schopnost toho je totiž jedním z nejvýraznějších projevů opravdové lásky, aspoň trochu se připodobňující té Boží, té Kristově.

A když už nic jiného, můžeme svatého Šebestiána také vzývat o přímluvu: Je-li to svatá vůle Boží, o ukončení pandemie, v každém případě o Boží pomoc a sílu v ní. Šebestián je totiž vzýván i jako ochránce před morem, právě jeho přímluvě se připisovalo odvrácení velké morové rány roku 680 v Římě. Možná jeho přímluva může pomoci i dnes, nejen v Římě, ale i na celém světě...